

Děkan Fakulty pedagogické
Vešslavínova 42, 306 14 Plzeň
Tel.: +420 377 636 000
e-mail: dekan-fpe@fpe.zcu.cz

V Plzni 20. října 2026

ZCU 132167/2026/DFPE/For

Rozhodnutí děkana č. 11RD/2026

STATUT A JEDNACÍ ŘÁD ETICKÉ KOMISE FPE ZČU

pro etické posuzování výzkumných projektů

Děkan Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni vydává tento statut a jednací řád jako vnitřní normu FPE. Etická komise FPE je zřízena jako odborný poradní orgán děkana pro etické posuzování výzkumných projektů v působnosti fakulty. Její činnost respektuje Etický kodex ZČU, nadřazené předpisy ZČU a obecně závazné právní předpisy.

Článek 1

Postavení a účel komise

- (1) Etická komise FPE ZČU pro etické posuzování výzkumu (dále jen „Komise“) je stálým odborným poradním orgánem děkana FPE.
- (2) Komise posuzuje etickou přijatelnost výzkumných záměrů zejména z hlediska ochrany důstojnosti, autonomie, zdraví, bezpečnosti, soukromí a práv účastníků výzkumu.
- (3) Komise vykonává svoji činnost nezávisle, nestranně a pouze na základě předložených informací a odborných hledisek.
- (4) Posouzení Komise nenahrazuje jiná posouzení vyžadovaná pro konkrétní projekt, zejména posouzení právní, bezpečnostní, zdravotnické nebo posouzení ochrany osobních údajů.
- (5) Komise neprojednává podněty týkající se porušení Etického kodexu ZČU. Tyto záležitosti náleží Etické komisi ZČU.

Článek 2

Působnost

- (1) O posouzení výzkumného projektu může požádat student FPE nebo akademický pracovník FPE, který je řešitelem nebo se na řešení projektu podílí.
- (2) Komise posuzuje zejména výzkumné projekty studentů realizované v rámci bakalářských, diplomových, rigorózních a disertačních prací a výzkumné projekty akademických pracovníků FPE, pokud vyžadují etické posouzení nebo pokud je stanovisko požadováno v souvislosti s publikací, grantem, spoluprací s jinou institucí nebo z jiného odůvodněného důvodu.
- (3) O posouzení jiného výzkumného projektu souvisejícího s činností FPE může Komisi požádat také děkan.

- (4) Pokud závazný předpis ZČU, poskytovatel podpory, partnerská instituce, vydavatel nebo právní předpis vyžaduje stanovisko Etické komise ZČU nebo jiného specializovaného orgánu, stanovisko Komise toto posouzení nenahrazuje.
- (5) Pokud projekt zjevně přesahuje odbornou nebo institucionální působnost Komise, doporučí Komise žadateli předložit žádost příslušnému orgánu.

Článek 3 Kategorie rizika a způsob posouzení

- (1) Žadatel předběžně určí, jaká etická rizika může projekt představovat a provede jejich zhodnocení; u studentského projektu tak činí společně s vedoucím nebo školitelem. Po zhodnocení rizik předkládá žadatel projekt Komisi. Komise na základě úplných podkladů určí kategorii rizika a odpovídající postup vyřízení projektu.
- (2) Nelze-li kategorii rizika spolehlivě určit, Komise vyžádá doplnění informací. Na základě úplných podkladů určí kategorii rizika a odpovídající postup vyřízení projektu. Při zařazení projektu se zohlední povaha výzkumných činností, možná závažnost újmy a riziko zbývajících po zavedení navržených ochranných opatření.

Pro účely fakultního řízení se výzkumné projekty zařazují do tří kategorií:

Kategorie	Charakteristika	Postup
Nízké riziko	Zátěž nepřesahuje běžnou zkušenost účastníků a nejsou přítomny významné rizikové faktory. Za nízké riziko lze považovat i výzkum s nezletilými, pokud je zajištěn informovaný souhlas zákonného zástupce, dítě je přiměřeně informováno a může účast odmítnout a výzkumná činnost nepředstavuje vyšší zátěž než běžná školní, zájmová nebo tréninková aktivita; současně musí být splněny ostatní podmínky nízkého rizika stanovené fakultním formulářem.	Žadatel vyplní body 1–5 formuláře, přiloží čestné prohlášení o nízkém riziku a relevantní podklady; u studentského projektu formulář podepíše také vedoucí nebo školitel. Projekt posoudí zjednodušeným postupem odborně nejbližší nepodjatý člen Komise pověřený předsedou podle čl. 4 odst. 5. Jsou-li splněny podmínky nízkého rizika a projekt je eticky přijatelný, pověřený člen jménem Komise přijme a vydá písemné souhlasné rozhodnutí. Při pochybnostech postupuje podle čl. 4 odst. 5. Výzkum lze zahájit za podmínek uvedených v čl. 4 odst. 1.
Střední riziko	Projekt obsahuje zvýšené, ale předvídatelné a zvládnutelné riziko, např. citlivé téma, identifikovatelný záznam, zvýšenou fyzickou či psychickou zátěž, neúplné informování nebo jiný faktor přesahující nízké riziko.	Projekt musí být před zahájením posouzen Komisí. Výzkum lze zahájit až po doručení souhlasného stanoviska a splnění podmínek uvedených v čl. 4 odst. 1.

Kategorie	Charakteristika	Postup
Vysoké riziko	Projekt může způsobit závažnější újmu nebo zahrnuje invazivní, medicínský či jiný významný zásah, případně i po zavedení navržených ochranných opatření přetrvává významné riziko. Při zařazení se postupuje podle čl. 3 odst. 2. Zařazení do vysokého rizika samo o sobě neznamená, že je projekt eticky přijatelný; pokud nelze riziko snížit na přijatelnou úroveň, Komise nevydá souhlasné stanovisko.	Komise projekt projedná a podle jeho povahy vyžádá odborné stanovisko nebo doporučí/postoupí projekt Etické komisi ZČU či jinému příslušnému orgánu. Výzkum nesmí být zahájen před požadovaným schválením.

Článek 4

Podání a podklady k posouzení

- (1) Žadatel používá aktuální formuláře FPE. Žádost musí být podána před nábořem účastníků, pilotáží s účastníky a sběrem dat. Tyto činnosti lze zahájit až po doručení souhlasného rozhodnutí o nízkorizikovém projektu nebo souhlasného stanoviska Komise a po splnění podmínek stanovených pro zahájení výzkumu. U již schváleného projektu se postupuje podle vydaného rozhodnutí nebo stanoviska; podstatné změny se vyřizují podle článku 8.
- (2) Žádosti o etické posouzení projektů v působnosti Komise se podávají na formuláři „Formulář k určení etického rizika výzkumu a žádost o etické posouzení“. U projektu splňujícího podmínky nízkého rizika žadatel vyplní body 1–5 formuláře a přiloží čestné prohlášení o nízkém riziku; je-li v bodě 2 alespoň jednou označeno NE / NEVÍM, žadatel vyplní body 1–8. Samostatný výzkumný protokol ani samostatná analýza rizik se nevyžadují, jsou-li všechny potřebné informace uvedeny ve formuláři a přílohách.
- (3) K žádosti se přikládají podklady relevantní pro projekt, zejména informace pro účastníky, formuláře informovaných souhlasů, výzkumné nástroje, náborové materiály, souhlas organizace, materiál k debriefingu nebo další odborná stanoviska. Informace pro účastníky a formuláře informovaných souhlasů, včetně souhlasu zákonného zástupce a informací pro dítě, se předkládají jako vzory určené k použití ve výzkumu. Při podání musí být doloženy materiály nezbytné k posouzení plánovaného průběhu výzkumu, jeho rizik a ochrany účastníků. Souhlas organizace a odborná stanoviska se přikládají v podobě odpovídající stavu přípravy projektu. Nejsou-li dosud vydány, žadatel uvede tuto skutečnost a předpokládaný termín jejich doložení. Podklady nezbytné pro etické posouzení musí být doloženy před vydáním souhlasného stanoviska; ostatní požadované souhlasy a stanoviska nejpozději před zahájením činností, k nimž se vztahují.
- (4) Žadatel odpovídá za úplnost, pravdivost a vzájemný soulad všech předložených dokumentů; u studentského projektu tuto odpovědnost sdílí také vedoucí nebo školitel práce.
- (5) Komise nebo předsedou pověřený člen Komise může vyžádat doplnění informací nezbytných pro etické posouzení projektu. Předseda přidělí projekt předběžně zařazený do kategorie nízkého rizika nepodjatému členovi Komise, jehož odborné zaměření nejlépe odpovídá problematice projektu. Pověřený člen posoudí žádost, čestné prohlášení o nízkém riziku a relevantní přílohy. Ověřil-li splnění podmínek nízkého rizika a etickou přijatelnost projektu, je oprávněn jménem Komise přijmout a vydat písemné souhlasné rozhodnutí. O posouzení provede záznam do evidence Komise. Při pochybnostech vyžádá doplnění podkladů; přetrvávají-li pochybnosti nebo projekt nesplňuje podmínky nízkého rizika, předloží jej prostřednictvím předsedy k projednání Komisi.

Článek 5

Složení, jmenování a nezávislost

- (1) Komise má nejméně pět členů. Členy, předsedu a případně místopředsedu jmenuje a odvolává děkan FPE.
- (2) Komise je složena z odborníků z různých kateder FPE tak, aby její odborné zastoupení pokrývalo problematiku oborů uskutečňovaných na fakultě.
- (3) Je-li to vzhledem k povaze projektu potřebné, může předseda se souhlasem děkana přizvat k posouzení nezávislého odborníka. Přizvaný odborník je vázán mlčenlivostí, nehlasuje a nezapočítává se do počtu členů pro určení usnášeníschopnosti a potřebné většiny. Pokud jej děkan jmenuje členem Komise pro posouzení konkrétního projektu, jeho členství trvá do písemného vyřízení tohoto projektu; při jeho posuzování má stejná práva a povinnosti jako ostatní členové a započítává se do počtu členů pro určení usnášeníschopnosti a potřebné většiny.
- (4) Člen Komise je povinen oznámit předsedovi střet zájmů nebo jinou okolnost, která může vzbudit pochybnost o jeho nestrannosti. Předseda oznamuje tyto okolnosti děkanovi. O vyloučení člena z posuzování při pochybnostech rozhodne předseda; týká-li se pochybnost předsedy, rozhodne děkan. Podjatý člen se posuzování daného projektu neúčastní. Je-li vyloučen předseda, zastupuje jej při vyřizování projektu nepodjatý místopředseda, nebo není-li takový místopředseda ustanoven, nepodjatý člen Komise pověřený děkanem.
- (5) Za podjatost se považuje zejména vedení nebo konzultování posuzované práce, spoluřešitelství projektu, přímý osobní zájem na výsledku nebo jiný blízký vztah k žadateli či projektu.
- (6) Členové a přizvaní odborníci zachovávají mlčenlivost o neveřejných skutečnostech, s nimiž se při posuzování seznámí.

Článek 6

Způsob posuzování a rozhodování

- (1) Komise postupuje přiměřeně riziku a složitosti projektu. Cílem je odborně dostačující posouzení při co nejmenší administrativní zátěži žadatele.
- (2) Předseda po kontrole úplnosti žádosti určí zpravodaje. U středního rizika lze projekt standardně posoudit elektronicky mimo zasedání Komise; předseda může kdykoli nařídít projednání na zasedání. Při elektronickém projednávání předseda zpřístupní všem nepodjatým členům stejné podklady a návrh závěru a stanoví lhůtu pro vyjádření a hlasování. Člen hlasuje pro návrh, proti návrhu nebo se hlasování zdrží. Člen, který ve stanovené lhůtě neodpoví, se považuje za neúčastníce se rozhodování. Po uplynutí lhůty předseda ověří usnášeníschopnost a vyhodnotí hlasování podle odstavců 4 a 5. Podklady, jednotlivé hlasy a výsledek hlasování se zaznamenají do evidence Komise. Není-li Komise usnášeníschopná nebo není-li návrh přijat, předseda zajistí nové projednání; souhlasné stanovisko tím nevzniká.
- (3) Projekt s vysokým rizikem se projednává na zasedání Komise. Komise si podle povahy projektu vyžádá odborné stanovisko nebo doporučí předložení projektu Etické komisi ZČU či jinému příslušnému orgánu.
- (4) Komise je usnášeníschopná, účastní-li se posouzení nadpoloviční většina nepodjatých členů, nejméně však tři členové.
- (5) Stanovisko je přijato, hlasuje-li pro ně nadpoloviční většina členů účastnících se rozhodování. Člen, který se zdrží hlasování, se započítává do počtu členů účastnících se rozhodování, jeho hlas však není hlasem pro návrh. Při rovnosti hlasů návrh stanoviska nebyl přijat.
- (6) Komise může přijmout jeden z těchto závěrů:
 - souhlasné stanovisko;
 - souhlasné stanovisko s přesně vymezenou podmínkou, jejíž splnění nevyžaduje nové odborné posouzení;
 - výzva k doplnění nebo úpravě projektu;
 - nesouhlasné stanovisko;
 - doporučení nebo postoupení k posouzení Etické komisi ZČU či jinému příslušnému orgánu.

- (7) Komise informuje žadatele o výsledku bez zbytečného odkladu po ukončení posouzení. Vyžaduje-li posouzení delší dobu, sdělí žadateli tuto skutečnost a předpokládaný termín vyřízení.

Článek 7

Obsah a platnost stanoviska

- (1) Stanovisko Komise musí umožnit jednoznačně určit, jaký projekt a jaká verze dokumentace byly posouzeny. Ustanovení tohoto článku se přiměřeně vztahují také na rozhodnutí o nízkorizikovém projektu podle čl. 4 odst. 5.
- (2) Stanovisko obsahuje alespoň název projektu, jméno žadatele, kategorii rizika, identifikaci posouzené verze žádosti a hlavních příloh, výsledek posouzení, případné podmínky, datum rozhodnutí a identifikaci osoby oprávněné jednat za Komisi. Stanovisko za Komisi podepisuje a žadateli předává předseda nebo jím pověřený člen Komise; při vyloučení předsedy postupuje osoba, která jej zastupuje podle čl. 5 odst. 4. U podmíněného souhlasného stanoviska Komise určí způsob doložení splnění podmínky a uvede, zda je její splnění předpokladem zahájení výzkumu nebo konkrétní výzkumné činnosti. Splnění podmínky ověří předseda nebo jím pověřený nepodjatý člen Komise a výsledek písemně sdělí žadateli. Je-li splnění podmínky předpokladem zahájení příslušné činnosti, lze ji zahájit až po doručení tohoto potvrzení.
- (3) Stanovisko se vztahuje výhradně na projekt v podobě předložené a posouzené Komisí.
- (4) Souhlasné stanovisko neznamena převzetí odpovědnosti za realizaci projektu Komisí. Za bezpečnou a eticky odpovědnou realizaci projektu odpovídá řešitel; vedoucí nebo školitel odpovídá za odborné vedení studentského projektu.

Článek 8

Změny projektu a mimořádné události

- (1) Podstatnou změnu projektu, která může ovlivnit účastníky, průběh, data nebo úroveň rizika, žadatel oznámí před jejím zavedením prostřednictvím stručné žádosti o změnu výzkumného projektu. Podstatnou změnu lze zavést až po písemném vyřízení žádosti, které její zavedení umožňuje, a po splnění případných stanovených podmínek.
- (2) Žádost o změnu vyřídí Komise přiměřeně jejímu dopadu. Komise určí, zda změna vyžaduje nové etické posouzení, nebo zda dosavadní rozhodnutí či stanovisko zůstává použitelné. Změnu, která zachovává nízké riziko, lze vzít na vědomí; změna zvyšující riziko podléhá etickému posouzení. U podstatné změny projektu se středním nebo vysokým rizikem Komise posoudí dopad změny i tehdy, nemění-li se kategorie rizika.
- (3) Pokud se projekt původně zařazený jako nízkorizikový změní tak, že již nesplňuje podmínky nízkého rizika, musí být před pokračováním předložen k projednání Komisi.
- (4) Závažnou nebo neočekávanou nežádoucí událost, únik dat nebo jiné podstatné narušení bezpečnosti účastníků řešitel bezodkladně oznámí Komisi a podle povahy také jinému příslušnému orgánu; u studentského projektu informuje rovněž vedoucího nebo školitele. Řešitel přeruší dotčenou část výzkumu, pokud vzniklo nové nebo zvýšené riziko újmy, které není dostatečně ošetřeno dosavadními ochrannými opatřeními. Komise na základě oznámení a případných doplněných podkladů vyhodnotí dopad události na etickou přijatelnost dalšího průběhu výzkumu a stanoví podmínky jeho obnovení. Dotčenou část výzkumu lze obnovit až po písemném souhlasu Komise a splnění stanovených podmínek; tím nejsou dotčeny požadavky jiných příslušných orgánů.

Článek 9

Evidence, ochrana informací a zpráva o činnosti

- (1) O činnosti Komise se vede úplná a průkazná evidence umožňující doložit přijatou žádost, její verzi, podklady, výsledek posouzení, změny projektu a datum rozhodnutí.
- (2) Dokumentace se ukládá a archivuje v souladu se spisovým a skartačním řádem ZČU a pravidly ochrany osobních údajů.

- (3) Přístup k neveřejné dokumentaci mají pouze osoby, které jej potřebují pro výkon činnosti Komise nebo pro oprávněnou kontrolu.
- (4) Komise může jednou ročně předložit děkanovi stručnou souhrnnou zprávu o počtu a typu posouzených projektů, aniž by zveřejňovala neveřejné nebo identifikující údaje.

Článek 10

Závěrečná ustanovení

- (1) Součástí systému etického posuzování FPE jsou zejména aktuální formulář pro určení etického rizika a žádost o etické posouzení, žádost o souhlas s realizací výzkumu ve škole nebo organizaci, vzory informovaných souhlasů, žádost o změnu projektu a metodický manuál pro studenty.
- (2) Formuláře a metodické pokyny může děkan po projednání s Etickou komisí FPE ZČU aktualizovat, pokud změna nemění základní principy stanovené tímto statutem.
- (3) V případě rozporu tohoto dokumentu s Etickým kodexem ZČU, jiným závazným předpisem ZČU nebo obecně závazným právním předpisem má přednost nadřazený předpis.
- (4) Tento statut a jednací řád nabývá účinnosti dne 23. října 2026.

doc. RNDr. Pavel Mentlík, Ph.D.
děkan FPE